

Magyar Bányászati és Földtani Szolgálat

T Á J É K O Z T A T Ó

bányajáradék önbevallásról, befizetésről

2019. év

Budapest, 2020. április

Tartalomjegyzék

Bevezetés	3
I. Bányajáradék fizetési kötelezettség bemutatása	4
I. 1. Bányajáradék önbevallásra kötelezett vállalkozások, kitermelőhelyek	4
I. 2. 2019. év után bevallott bányajáradék ásványi nyersanyag szerinti bontásban	6
II. A 2019. év után keletkezett térítési díj és kiesett bányajáradék pótlására megállapított díj	10
II. 1. Térítési díj	10
II. 2. Kiesett bányajáradék pótlására megállapított díj	10
III. A „Bányajáradék befizetés” bevételi számla 2019. évi alakulása	11
III. 1. Bányajáradék befizetés	11
III. 2. Térítési díj befizetés	13
III. 3. Kiesett bányajáradék pótlására megállapított díj befizetés	14
III. 4. Jogosulatlanul kitermelt ásványi nyersanyag értékének megfizetése	15
IV. Bányajáradékkal kapcsolatos adatok időbeli alakulása	15
V. Bányajáradékkal kapcsolatos követelésállomány alakulása	21

Bevezetés

A bányászatról szóló 1993. évi XLVIII. törvény (továbbiakban: Bt.) 3. § (1) bekezdése szerint az ásványi nyersanyagok és a geotermikus energia természetes előfordulási helyükön állami tulajdonban vannak. A bányavállalkozó által kitermelt ásványi nyersanyag a kitermeléssel, az energetikai célra kinyert geotermikus energia a hasznosítással a bányavállalkozó tulajdonába megy át. A Bt. 20. § (1) bekezdése előírja, hogy a kitermelt ásványi nyersanyag és geotermikus energia után az államot részesedés, bányajáradék illeti meg. A bányajáradék fizetési kötelezettség mértékét a Bt., a bányajáradék önbevallási és fizetési gyakoriságát a Bt. végrehajtásáról szóló 203/1998. (XII. 19.) Korm. rendelet (továbbiakban: Vhr.) állapítja meg.

A Vhr. ásványi nyersanyagoként eltérő gyakoriságot állapít meg a bányajáradék önbevallására és fizetésére vonatkozóan. Kőolaj, földgáz, szén-dioxid esetében havonta, egyéb ásványi nyersanyag és kinyert geotermikus energia esetében negyedévente kell eleget tenni az előírt kötelezettségeknek.

Az önbevallás tartalmát, a bányajáradék számításának módját az ásványi nyersanyagok és a geotermikus energia fajlagos értékének, valamint az értékszámítás módjának meghatározásáról szóló 54/2008. (III. 20.) Korm. rendelet rögzíti.

I. Bányajáradék fizetési kötelezettség bemutatása

I.1. Bányajáradék önbevallásra kötelezett vállalkozások, kitermelőhelyek

a) Az MBFSZ bányajáradék önbevallásra kötelezett vállalkozókról készült nyilvántartásában 2019. december 31-én:

• bányafelügyeleti engedéllyel kitermelő	580 db
• egyéb engedéllyel ásványi nyersanyagot kitermelő	115 db
• geotermikus energiát energetikai célra hasznosító	135 db
összesen:	830 db
- vállalkozás szerepelt.

b) A nyilvántartott vállalkozások 2019. december 31-én:

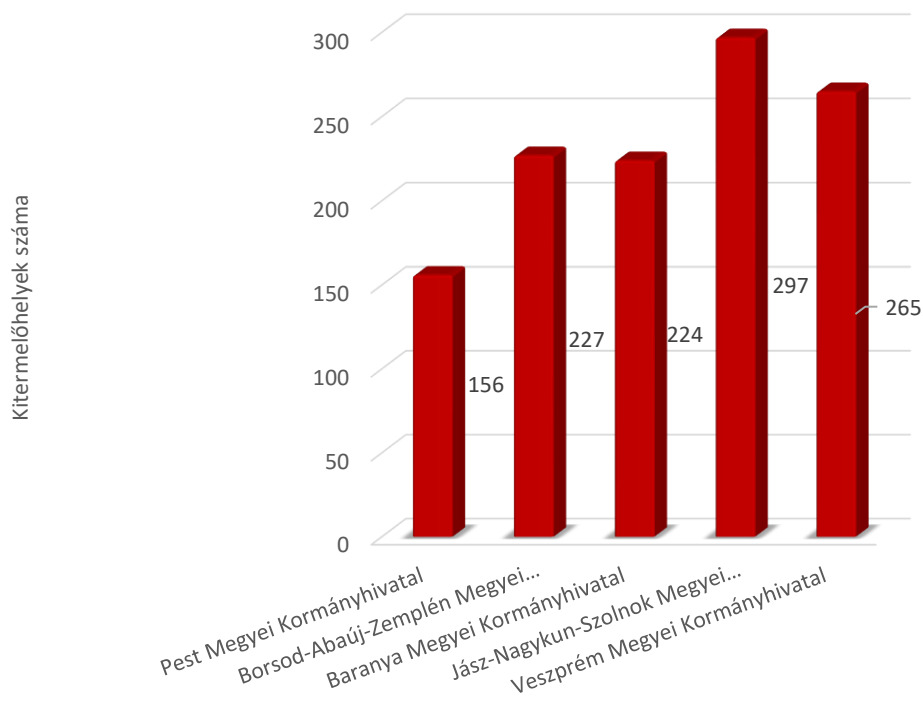
- a szilárd ásványbányászatban bányafelügyeleti engedéllyel 813 db kitermelőhellyel,
- a szénhidrogén bányászatban (beleértve CO₂) 356 db kitermelőhellyel,
- a geotermikus energia energetikai célú hasznosításban 207 db kúttal rendelkeztek.

c) Az ásványi nyersanyag kitermelőhelyek (szilárd és szénhidrogén) a bányafelügyeleti szervek között az 1. sz. táblázat, illetve az 1. ábra szerint oszlottak meg*:

Bányafelügyelet megnevezése	Kitermelőhelyek száma
Pest Megyei Kormányhivatal	156
Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal	227
Baranya Megyei Kormányhivatal	224
Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal	297
Veszprém Megyei Kormányhivatal	265
Összesen	1169

1. sz. táblázat

Kitermelőhelyek bányafelügyeletenként

1. ábra

*Bányafelügyeleti szervek illetékességi területei:

- Pest Megyei Kormányhivatal (2015. április 1-ig Budapesti Bányakapitányság): Budapest főváros, Pest megye, Komárom-Esztergom megye, Nógrád megye,
- Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal (2015. április 1-ig Miskolci Bányakapitányság): Heves, Borsod-Abaúj-Zemplén, Szabolcs-Szatmár-Bereg, Hajdú-Bihar megye,
- Baranya Megyei Kormányhivatal (2015. április 1-ig Pécsi Bányakapitányság): Zala, Somogy, Tolna, Baranya megye,
- Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal (2015. április 1-ig Szolnoki Bányakapitányság): Jász-Nagykun-Szolnok, Bács-Kiskun, Csongrád, Békés megye,
- Veszprém Megyei Kormányhivatal (2015. április 1-ig Veszprémi Bányakapitányság): Fejér, Győr-Moson-Sopron, Vas és Veszprém megye.

Az illetékességi területeket a Magyar Bányászati és Földtani Szolgálatról szóló 161/2017. (VI.28.) Korm. rendelet állapítja meg.

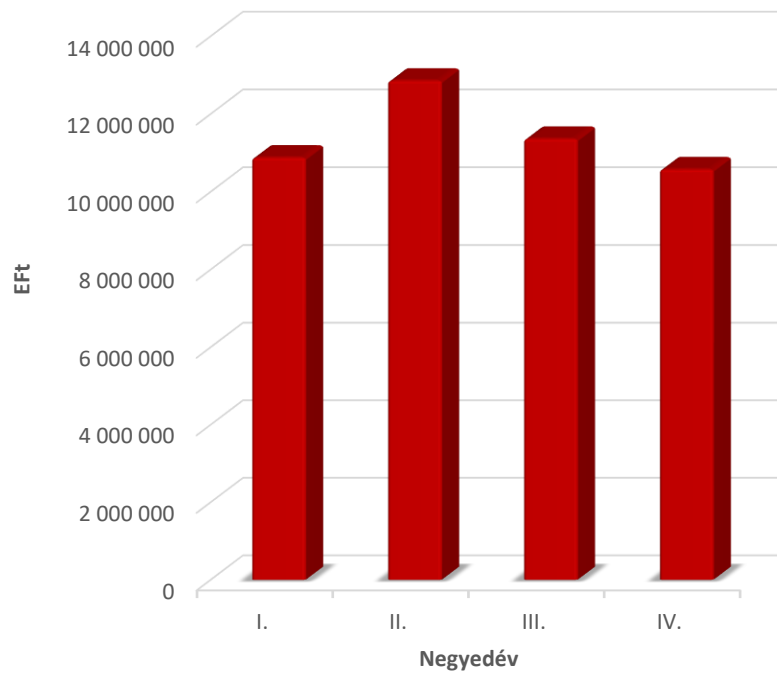
I.2. A 2019. évi termelés után bevallott bányajáradék ásványi nyersanyag szerinti bontásban

A bevallott bányajáradék negyedéves összegét nyersanyag kategória szerinti bontásban a 2. sz. táblázat és a 2. ábra, százalékos megoszlását 3. és 4. ábra foglalja össze.

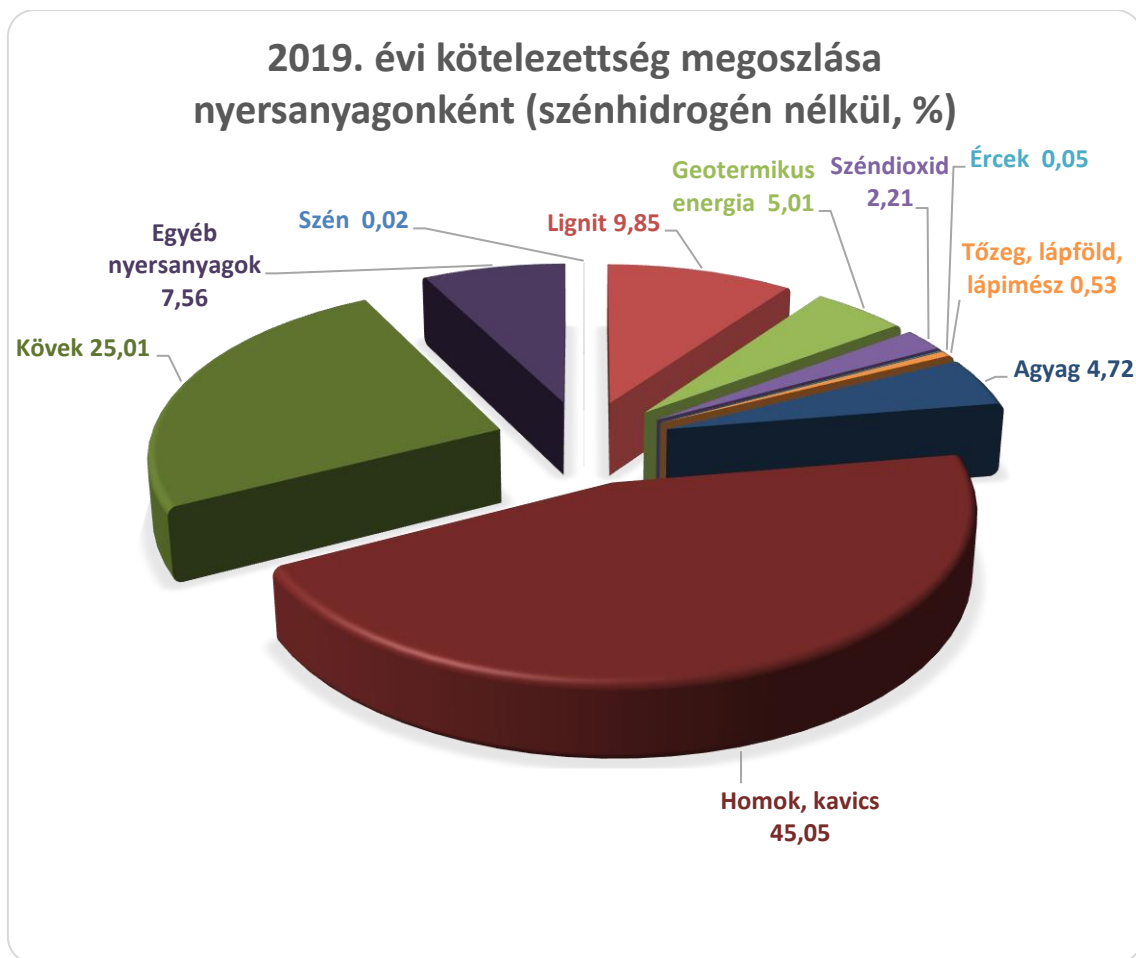
Eft					
Megnevezés	2019. évi kitermelés után bevallott bányajáradék				
	I.	II.	III.	IV.	Összesen
1.	2.	3.	4.	5.	6=2+3+4+5
Földgáz	5 567 695	6 375 256	5 570 314	5 257 333	22 770 598
ebből koncesszió	1 012 428	1 232 193	1 040 035	1 114 139	4 398 795
Kőolaj	4 556 121	5 546 438	4 935 568	4 584 542	19 622 669
ebből koncesszió	1 776 503	2 526 575	2 331 127	2 377 288	9 011 493
Szén	73	477	0	0	550
Lignit	173 519	113 249	37 477	0	324 245
Geotermikus energia	64 923	29 664	17 220	53 212	165 019
Széndioxid	15 976	20 974	20 547	15 297	72 794
Ércek	365	440	440	540	1 785
Tőzeg, lápföld, lúpimész	3 182	3 505	7 336	3 280	17 303
Agyag	13 946	43 126	62 692	35 712	155 476
Homok, kavics	272 456	406 778	421 911	382 379	1 483 524
Kövek	160 855	242 085	221 968	198 514	823 422
Egyéb nyersanyagok	52 579	78 268	68 719	49 217	248 783
Összesen	10 881 690	12 860 260	11 364 192	10 580 026	45 686 168

2. sz. táblázat

2019. évre bevallott bányajáradék negyedévenkénti alakulása

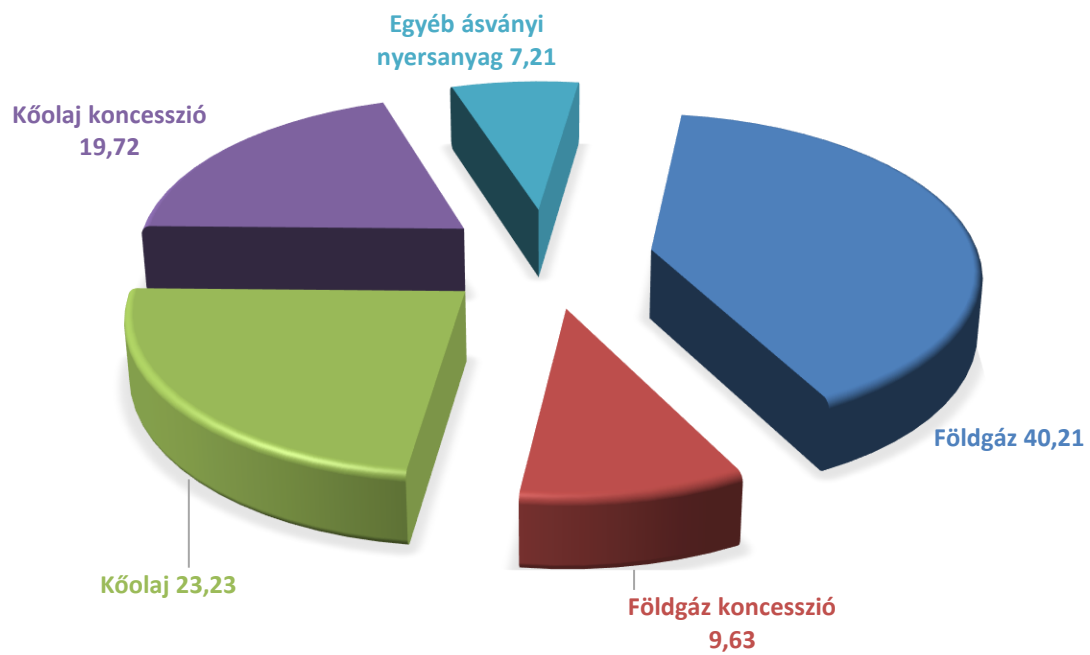

2. ábra

3. ábra

2019. évi kötelezettség megoszlása nyersanyagokként (%)

4. ábra

II. A 2019. év után keletkezett térítési díj és kiesett bányajáradék pótlására megállapított díj

II.1. Térítési díj

A Bt. 26/A. § (4) bekezdése alapján a bányavállalkozó a bányatelek megállapításától számított 5 éven belül köteles a kitermelést megkezdeni. A kitermelés megkezdésének határideje legfeljebb egy alkalommal, legfeljebb 5 évvel térítési díj fizetés ellenében meghosszabbítható.

A 2019. év után fizetendő térítés díj és annak teljesítése ásványi nyersanyag kategóriánként az 3. számú táblázatban található.

			Eft
Megnevezés	Fizetendő díj	Fizetett díj	Egyenleg*
1.	2.	3.	4.=3-2.
Homok és kavics	1 614	1 614	0
Kövek	3 733	1 313	-2 420
Egyéb	12	12	0
Kőolaj	59 682	59 682	0
Földgáz	90 825	90 825	0
Összesen	155 866	153 446	-2 420

3. sz. táblázat

*A nem fizetők esetében a bányafelügyelet kezdeményezi a bányászati jog törlését.

II.2. Kiesett bányajáradék pótlására megállapított díj

A Bt. 30. § (2) alapján a bányafelügyelet a szüneteltetésre készült műszaki üzemi tervet jóváhagyó határozatban a kiesett bányajáradék pótlására díjfizetési kötelezettséget állapít meg.

A 2019. év után fizetendő díj és annak teljesítése ásványi nyersanyag kategóriánként az 4. számú táblázatban található.

			Eft
Megnevezés	Fizetendő díj	Fizetett díj	Egyenleg*
1.	2.	3.	4.=3-2.
Tőzeg, lápföld, lápímész	223	223	0
Szén	24	24	0
Ércek	1 376	1 376	0
Agyag	2 926	2 926	0
Homok és kavics	3 909	3 909	0
Kövek	861	861	0
Egyéb	77	77	0
Összesen	9 396	9 396	0

4. sz. táblázat

*A nem fizetők esetében a bányafelügyelet eljárást kezdeményezett a tartozás kiegyenlítésének érdekében.

III. A „Bányajáradék befizetés” bevételi számla 2019. évi alakulása

A Magyar Államkincstárnál vezetett bányajáradék befizetés elnevezésű bevételi számlára négy típusú befizetést kell teljesíteni. A befizetések típusai:

- bányajáradék,
- térítési díj,
- kiesett bányajáradék pótlására megállapított díj,
- jogosulatlanul kitermelt ásványi nyersanyag értéke.

III.1. Bányajáradék befizetés

A "Bányajáradék befizetés" bevételi számlára 2019. évben 45,57 milliárd Ft került befizetésre. Ez az összeg 1,87 milliárd forinttal haladja meg a 2018. évi teljesítést.

A befizetett bányajáradék összegének változását döntően az alábbi tényezők befolyásolták

- **Csökkenést előidéző főbb tényezők:**

a) szénhidrogén esetében a 2008. január 1. előtt termelésbe állított mezőkből nem növelt hatékonyságú eljárással kitermelt kőolaj mennyisége 8,9%-kal, a 2008. január 1. után termelésbe állított mezőkből nem növelt hatékonyságú eljárással kitermelt kőolaj mennyisége pedig 22%-kal csökkent;

b) az 1998. január 1. előtt termelésbe állított szénhidrogén mezőkből kitermelt földgáz GJ-ban kifejezett mennyisége 13 %-kal, az 1998. január 1. után termelésbe állított szénhidrogén mezőkből kitermelt földgáz GJ-ban kifejezett mennyisége 5 %-kal csökkent. A koncessziós területekről kitermelt földgáz esetében szintén csökkent a termelés, a visszaesés mértéke 6,5%;

c) a szénhidrogének termelési mennyiségeiben tapasztalható csökkenés hatására a bányajáradék értéke összeségében 2,87 milliárd Ft-tal csökkent;

d) a szénhidrogének fajlagos értéke -3,7 %-kal, illetve -3,2 %-kal (kőolaj, földgáz) változott. A csökkenés miatt a bányajáradék összege 1,5 milliárd Ft-tal visszaesett;

e) a Bt. 20. § (4) bekezdés szerinti „felár” a Brent kőolaj tőzsdei jegyzésárának 2019. évi szintje miatt az érintett bevallási időszakokban - ellentétben a 2018. októberi bevallási időszakokkal - nem volt alkalmazható, ennek hatására a bányajáradék 0,5 milliárd Ft-tal csökkent;

f) a Bt. 20. § (3) bekezdés g) pontjának 2019. július 15-től hatályos módosítása a kőszén mélyműveléses bányászata esetében alkalmazandó 0 %-os bányajáradék mértéket a külszíni művelésre is kiterjesztette. A jogszabály módosítás a bányajáradék összegét 0,27 milliárd Ft-tal csökkentette;

• **Növekedést előidéző főbb tényezők:**

a) a koncessziós területekről kitermelt kőolaj mennyisége jelentősen növekedett. A bővülés mértéke 96 %, ennek hatására, illetve az 1998. január 1. után termelésbe állított földgáz és az inert gáz mennyiségében tapasztalható kisebb mértékű növekedés hatására a bányajáradék összege 4,62 milliárd Ft-tal nőtt;

b) a Bt. 20. § (3) bekezdés ba) pontjában szereplő képlet „P” tényezőjének értéke 2019. évre pozitív irányban változott. A változás hatására a szabadáron értékesített földgáz esetében a bányajáradék mértéke a 2018. évi 16 %-ról 2019. évre 28 %-ra növekedett. A bányajáradék mérték változása a bányajáradék 2019. évi összegében 2,3 milliárd Ft növekedést eredményezett;

c) a szilárd ásványi nyersanyagot termelő bányavállalkozók 2019. évben 5,7 %-kal növelték a termelésüket 2018-hez képest, ez 83 millió Ft többletet eredményezett a bányajáradék összegében;

d) a kitermelt geotermikus energiahordozó térfogata 2019-ben kis mértékben növekedett. A termelésváltozás + 3,6%, ez a változás 8 millió Ft-tal növelte a bányajáradék összegét.

A 2019. évben befizetett bányajáradékot ásványi nyersanyag szerinti bontásban az 5. számú táblázat tartalmazza.

			Eft
Megnevezés	2019. évet megelőző évek után befizetett*	2019. év után befizetett**	Összes befizetés
1.	2.	3.	4.=2.+3.
Földgáz	1 646 904	20 841 676	22 488 580
ebből koncesszió	296 864	3 998 104	4 294 968
Kőolaj	1 313 866	18 057 571	19 371 437
ebből koncesszió	428 597	8 230 387	8 658 984
Szén	39	552	591
Lignit	187 000	324 000	511 000
Geotermikus energia	71 955	99 180	171 135
Széndioxid	5 192	67 931	73 123
Ércek	694	1 545	2 239
Tőzeg, lápföld, lápimész	4 032	7 896	11 928
Agyag	43 822	120 326	164 148
Homok, kavics	477 971	1 362 652	1 840 623
Kövek	145 884	369 911	515 795
Egyéb nyersanyagok	59 482	179 955	239 437
Összesen	3 956 841	41 433 195	45 390 036

5. sz. táblázat

* A 2019. évet megelőző években kitermelt ásványi nyersanyag és kinyert geotermikus energia után 2019. évben befizetett bányajáradék.

** A 2019. évben kitermelt ásványi nyersanyag és kinyert geotermikus energia után 2019. évben befizetett bányajáradék.

III.2. Térítési díj fizetése

A 2019. évben fizetett térítési díj ásványi nyersanyag szerinti bontásban a 6. számú táblázatban található.

			Eft
Megnevezés	2019. évet megelőző évek után járó*	2019. év után**	Összesen
1.	2.	3.	4.=3.+2.
Homok és kavics	765	1 015	1 780
Kövek	399	1 197	1 596
Egyéb	0	7	7
Kőolaj	4 698	54 436	59 134
Földgáz	4 844	82 021	86 865
Összesen	10 706	138 676	149 382

6. sz. táblázat

* A 2019. évet megelőző években keletkezett kötelezettség után 2019. évben fizetett térítési díj.

** A 2019. évben keletkezett kötelezettség után 2019. évben fizetett térítési díj.

III.3. Kiesett bányajáradék pótlására fizetett díj

A 2019. évben a kiesett bányajáradék pótlására fizetett díj ásványi nyersanyag szerinti bontásban a 7. számú táblázatban található.

			Eft
Megnevezés	2019. évet megelőző évek után járó*	2019. év után**	Összesen
1.	2.	3.	4.=3.+2.
Tőzeg, lápföld, lápimész	19	181	200
Szén	6	18	24
Ércek	0	1 016	1 016
Agyag	817	2 304	3 121
Homok és kavics	1 619	2 857	4 476
Kövek	153	717	870
Egyéb	4	54	58
Összesen	2 618	7 147	9 765

7. sz. táblázat

* A 2019. évet megelőző években keletkezett kötelezettség után 2019. évben kiesett bányajáradék pótlására fizetett díj.

** A 2019. évben keletkezett kötelezettség után 2019. évben kiesett bányajáradék pótlására fizetett díj.

III.4. Jogosulatlanul kitermelt ásványi nyersanyag értékének megfizetése

A Bt. 41. § (1) bekezdése alapján a bányafelügyelet kötelezi a jogosulatlan bányászati tevékenységet folytató jogi vagy természetes személyt a jogosulatlanul kitermelt ásványi nyersanyag értékének megfizetésére. A befizetések ásványi nyersanyag szerinti bontásban a 8. számú táblázatban találhatóak.

			EFt
Megnevezés	2019. évet megelőző évek után befizetett*	2019. év után befizetett**	Összesen
1.	2.	3.	4.=3.+2.
Kövek	323	416	739
Homok, kavics	0	14 840	14 840
Egyéb	0	809	809
Összesen	323	16 065	16 388

8. sz. táblázat

* A 2019. évet megelőző években jogosulatlanul kitermelt ásványi nyersanyag érték 2019. évben történt befizetése.

** A 2019. évben jogosulatlanul kitermelt ásványi nyersanyag érték 2019. évben történt befizetése.

IV. Bányajáradékkal kapcsolatos adatok időbeli alakulása

A „Bányajáradék befizetési” bevételi számlára 2008-tól az évenként befizetett összeg alakulását a 9. sz. táblázat és az 5. ábra mutatja be. A 10. sz. táblázat rövidebb távra - 2016-2019. évek - vonatkozóan, ásványi nyersanyag kategóriákra bontva mutatja be a bevallott nyersanyag mennyiséget és a bányajáradékot, illetve a bevallások alapján az adott évre befizetett bányajáradékot. A 11. sz. táblázat a 2007-2019. közötti időszakban bevallott építőipari nyersanyagok mennyiségét tartalmazza.

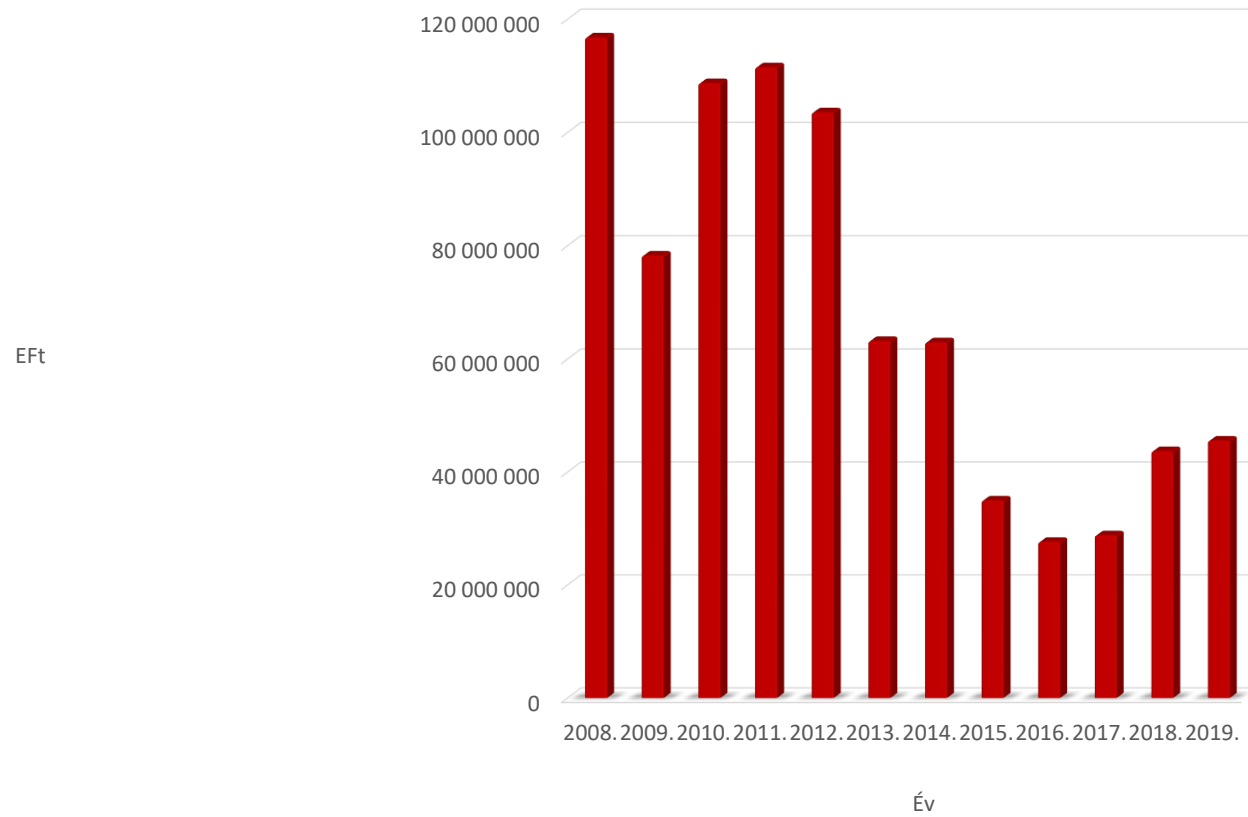
A szénhidrogének bányajáradék összegét alapvetően befolyásoló földgáz és kőolaj fajlagos értékek változását a 6. ábra mutatja be.

T Á J É K O Z T A T Ó
bányajáradék önbevallásról, befizetésről
2019. év

Megnevezés	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
Bányajáradék számlára befizetés MFt	116 804,5	78 284,0	108 878,1	111 522,1	103 561,3	63 195,9	62 962,8	34 974,9	27 636,8	28 795,3	43 707,2	45 565,6
Energiaár kompenzáció MFt	78 427,6	51 884,20	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Engedélyezett jár. csökkentés MFt	26,2	0,05	0,6	43,7	40,6	11,9	-	-	-	-	-	-
Csökkentésben részesülők száma	2	2	1	2	2	2	-	-	-	-	-	-
Bevallásra kötelezettek száma	879	880	873	862	868	873	884	813	859	785	798	830
Kitermelőhelyek száma (szénhidrogén nélkül)	1 564	1 439	1 412	1 372	1 346	1 316	1 246	1 213	1 180	1 060	982	813

9. sz. táblázat

Bányajáradék számlára történt összes befizetés

5. ábra

A 2016-2019. években bevallott nyersanyagmennyiség, bányajáradék és a bevallások alapján teljesített befizetés.

Nyersanyag	2016.			2017.			2018.			2019.		
	Bevallott mennyiség (m ³)	Éves kitermelés után bevallott bányajáradék (Eft)	Éves kitermelés után befizetett bányajáradék (Eft)*	Bevallott mennyiség (m ³)	Éves kitermelés után bevallott bányajáradék (Eft)	Éves kitermelés után befizetett bányajáradék (Eft)*	Bevallott mennyiség (m ³)	Éves kitermelés után bevallott bányajáradék (Eft)	Éves kitermelés után befizetett bányajáradék (Eft)*	Bevallott mennyiség (m ³)	Éves kitermelés után bevallott bányajáradék (Eft)	Éves kitermelés után befizetett bányajáradék (Eft)*
Szén	6 721	330	330	3 271	372	372	2 268	525	525	4 872	550	550
Lignit	7 424 831	803 579	802 730	6 460 692	700 173	699 868	6 349 736	687 417	687 417	5 491 143	324 245	324 245
Érc	14 092	11 713	11 713	549	2 177	2 177	1 767	3 388	3 388	0	1 785	1 785
Tőzeg-lápföld-lápmész	218 362	15 468	15 319	273 612	19 702	19 664	141 448	9 277	9 269	121 285	17 303	17 298
Agyag	1 415 783	95 878	85 984	1 567 760	109 297	105 863	2 232 069	133 791	133 752	2 466 519	155 476	155 468
Homok és kavics	15 517 454	838 821	794 711	21 769 624	1 142 850	1 129 845	25 017 802	1 345 651	1 345 423	26 643 542	1 483 524	1 473 625
Kövek	7 042 315	561 604	554 345	6 861 467	543 307	527 493	8 480 743	666 941	656 094	9 917 929	823 422	817 234
Egyéb	593 922	37 379	33 033	2 848 599	126 939	119 131	2 299 213	111 469	111 419	2 944 699	248 783	243 531
Kőolaj (t)	722 375	8 039 827	8 039 827	705 274	10 279 458	10 279 458	818 151	17 305 679	17 305 679	929 404	19 622 669	19 622 665
ebből koncesszió (t)	86	1 872	1 872	43 290	884 872	884 872	176 060	4 779 020	4 779 020	346 333	9 011 493	9 011 493
Földgáz (Em ³)	1 973 654	17 317 859	17 317 859	1 977 803	15 473 476	15 473 476	2 073 700	23 232 574	23 232 574	1 910 205	22 770 598	22 770 593
ebből koncesszió (Em ³)	715	9 671	9 671	49 925	846 681	846 681	218 100	5 020 290	5 020 290	205 156	4 398 795	4 398 795
CO ₂ (Em ³)	148 142	69 568	69 568	151 513	71 226	71 226	164 615	77 469	77 469	154 503	72 794	72 794
Geotermikus energia	29 786 643	128 756	128 428	32 315 461	141 004	137 598	33 154 467	141 919	140 746	36 730 840	165 019	165 019
Összesen		27 920 782	27 865 390		28 609 981	28 566 171		43 716 100	43 703 755		45 686 168	45 664 807

10. sz. táblázat

*A nem fizetők esetében a bányafelügyelet eljárást kezdeményezett a tartozás kiegyenlítésének érdekében.

Építőipari nyersanyagok termelése 2007-2019.

Nyersanyag (m ³)	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
Homok	3 469 257	5 766 641	6 822 736	4 397 487	3 714 238	3 527 429	3 979 534	4 897 472	3 321 114	2 763 224	7 648 124	7 957 613	7 163 639
Kavics	16 453 257	16 105 278	12 943 794	10 419 182	9 773 812	8 733 884	10 697 290	17 175 731	14 363 634	12 754 230	14 121 500	17 060 189	19 479 903
Agyag	2 959 453	3 671 578	1 459 551	864 450	1 227 048	915 132	862 414	2 002 836	1 905 606	1 415 783	1 567 760	2 232 069	2 466 519
Kövek	8 030 037	8 977 411	8 456 414	6 659 218	5 588 494	5 175 147	5 419 371	6 776 267	7 168 832	7 042 315	6 861 467	8 480 743	9 917 929

11. sz. táblázat

Földgáz és kőolaj fajlagos értékeinek alakulása

6. ábra

V. Bányajáradékkal kapcsolatos követelésállomány alakulása

Az államháztartás számviteléről szóló 4/2013. Korm. rendelet 2. melléklet 10. sorának megfelelően az MBFSZ, a Magyar Államkincstár beszámolási és könyvvezetési körébe tartozó központi kezelésű előirányzatokkal kapcsolatos nyilvántartási feladatokat ellátó szervként, nyilvántartja a bányajáradék beszedésével összefüggő követelések állományát. A követelés állomány 2019. december 31-én összesen 87 833 253 Ft, mely a 12. számú táblázatnak megfelelően oszlik meg.

	Eft
Követelésállomány 2019. december 31.	
90 nap alatt határidőn túli	14 561
90 nap felett határidőn túli	8 629
90 nap felett határidőn túli végrehajtásra átadott	27 348
Bizonytalan követelések állománya	37 295
Összesen	87 833
Leírt tartozás	241

12. sz. táblázat